

ЗАСТОСУВАННЯ ДОКАЗОВОЇ ПОЛІТИКИ У ПРОЦЕСАХ ПРИЙНЯТТЯ ДЕРЖАВНИХ РІШЕНЬ

APPLICATION OF EVIDENCE POLICY IN GOVERNMENT DECISION-MAKING PROCESSES

У статті здійснено системний аналіз теоретико-методологічних засад та інституційних механізмів застосування доказової політики у процесах прийняття державних рішень. Обґрунтовано актуальність і практичну необхідність переходу від інтуїтивно-бюрократичного та ідеологічно заангажованого урядування до обґрунтованого вибору державних інтервенцій на основі комплексних емпіричних даних і наукової експертизи. Розкрито концептуальну відмінність між зменшенням інформаційної невизначеності (заповненням прогалин у даних) та подоланням політичної неоднозначності (узгодженням суперечливих суспільних цінностей та інтересів).

Здійснено порівняльну характеристику функціональних моделей використання емпіричного знання, зокрема розкрито відмінності між застосуванням доказів як жорсткого процедурного обмеження (фільтра) та як критерію переваги під час порівняння альтернатив. Детально оцінено сучасний стан імплементації доказового урядування в Україні, насамперед у контексті проведення аналізу регуляторного впливу (APV) та виконання євроінтеграційних вимог і стандартів SIGMA. Виявлено ключові інституційні розриви, пов'язані з формалізацією аналітичних процедур, вибірковою цитуванням даних та проведенням оцінювання *post-factum* для бюрократичної легітимації вже ухвалених політичних рішень. Обґрунтовано необхідність парадигмальної трансформації класичної доказової політики у систему аналітичної політики, яка інтегрує методи *Data Science*, багатокритеріальний аналіз та інклюзивну деліберацію.

Практична цінність дослідження полягає у формулюванні комплексу рекомендацій для органів державної влади України. Вони передбачають обов'язкове проведення оцінки впливу на ранніх стадіях формулювання концепції політики (до розробки проєктів актів), перехід від суцільного регуляторного огляду до селективного оцінювання за принципом пропорційності, розбудову аналітичних спроможностей публічної служби, а також інституціоналізацію мереж спільного виробництва знань із залученням академічних установ і *Think Tanks*.

Ключові слова: доказова політика, публічне управління, прийняття державних рішень, аналіз політики, регуляторний вплив, невизначеність, неоднозначність, публічна політика.

The relevance of this study is driven by the urgent need to modernize public administration systems through the integration of evidence-based policy making (EBPM) frameworks, particularly in countries undergoing complex socio-economic transformations and European integration processes such as Ukraine. Contemporary state decision-making faces unprecedented challenges

characterized by high volatility, resource scarcity, and conflicting societal expectations. In this context, relying on intuitive, ideologically biased, or politically opportunistic decision-making leads to significant governance failures and inefficient public resource allocation. The main objective of this article is to conceptualize the theoretical and methodological foundations of evidence-based policy making, examine the structural mechanisms of its implementation within public decision-making cycles, and develop pragmatic recommendations for overcoming institutional bottlenecks in Ukraine's public governance architecture.

The methodological framework of the research relies on a comprehensive interdisciplinary approach combining systematic literature review, institutional analysis, comparative policy analysis, and structural-functional modeling of policy cycles. Using Max Weber's method of ideal types, the study categorizes and evaluates two fundamental decision-making paradigms: evidence as a procedural constraint and evidence as a preference criterion. Furthermore, the research employs a critical policy analysis approach to differentiate between technical uncertainty and political ambiguity in public choice.

The findings demonstrate that traditional evidence-based policy models suffer from a conceptual flaw by treating public policy formulation as a linear, purely rational technical process. The study establishes that scientific evidence effectively reduces informational uncertainty by filling empirical data gaps, but cannot independently resolve political ambiguity, which requires deliberative consensus and value alignment. The article reveals that evidence-based policymaking in Ukraine is primarily institutionalized through Regulatory Impact Assessment procedures; however, these mechanisms frequently function post-factum to legitimize pre-determined political choices rather than guiding early-stage policy design. To address these systemic limitations, the paper advocates for a paradigm shift from traditional evidence-based policymaking to policy analytics, which synthesizes quantitative data science, multi-criteria decision analysis, and stakeholder deliberation.

The practical value of the research lies in offering actionable recommendations for public authorities, including the mandatory implementation of early-stage policy impact assessments prior to drafting legislation, transitioning from exhaustive regulatory reviews to selective, high-impact evaluations, and institutionalizing knowledge co-production networks between government bodies, academic institutions, and independent think tanks.

Key words: evidence-based policy, public administration, public decision-making, policy analysis, regulatory impact assessment, uncertainty, ambiguity, public policy.

УДК 351.07:321.01

DOI <https://doi.org/10.32782/pma/54.15>

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Марухленко О.В.

orcid.org/0000-0003-2285-0543

д. наук з держ. упр., доцент,
професор кафедри належного
врядування та правосуддя,
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка

Бабаніна В.В.

orcid.org/0000-0003-4173-488X

д. юр. наук, професор,
завідувач кафедри належного
врядування та правосуддя,
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка

Олещенко В.Ю.

orcid.org/0000-0002-1490-8875

к. наук з держ. упр.,
доцент кафедри належного врядування
та правосуддя,
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасні системи публічного управління функціонують у середовищі високої турбулентності, масштабних соціально-економічних трансформацій та геополітичних викликів. За таких умов традиційні підходи до формування державної політики, що ґрунтуються на бюрократичній інтуїції, політичних домовленостях або ідеологічних догмах, демонструють свою неефективність і призводять до значних втрат суспільних ресурсів [1]. Відповіддю на ці виклики стало поширення у демократичних країнах концепції доказової політики, метою якої є забезпечення обґрунтованості державних рішень шляхом систематичного використання наукових знань та емпіричних даних [3].

Доказова політика виступає фундаментальною основою для відкритого та відповідального урядування. Вона дозволяє підвищити якість публічних послуг, оптимізувати державні витрати, мінімізувати управлінські ризики та прозоро обґрунтувати політичні рішення перед суспільством. Особливого значення застосування доказового підходу набуває для України в контексті реалізації євроінтеграційних зобов'язань, впровадження принципів SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management) та повоєнної відбудови. Розбудова спроможностей аналізу політики та належного оцінювання впливу державних рішень є прямою вимогою для трансформації вітчизняного державного апарату за європейськими стандартами [5].

Проте практичне впровадження доказової політики стикається із глибокими концептуальними та інституційними суперечностями. Нормативний ідеал, згідно з яким політики формуються на основі суворих наукових доказів «того, що працює», нерідко дисонує з реальним політичним процесом, де вирішальну роль відіграють ціннісні конфлікти, суб'єктивне сприйняття та часові обмеження прийняття рішень [1]. З огляду на це актуалізується наукове завдання щодо критичного переосмислення механізмів доказової політики, оцінки меж її застосування та розробки адаптивних аналітичних інструментів для публічного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-правовий дискурс формування та реалізації державної політики детально розкрито у працях О. Лазора та О. Лазор [14, с. 56]. Методологічні засади та європейські практики дослідження державних політик висвітлено у фундаментальній монографії за редакцією Л. Гонюкової, В. Козакова та В. Ребкала [1, с. 42].

У зарубіжній науковій літературі концепт доказової політики зазнав суттєвої критичної ревізії. Зокрема, П. Керні та К. Олівер довели, що прямолінійне перенесення принципів доказової медицини на процес прийняття державних рішень є неефективним через розрив між виробництвом наукового знання та політичною практикою [7, с. 28]. Вони акцентують увагу на тому, що наукові дані здатні зменшувати лише інформаційну невизначеність, але не усувають суперечності ціннісного характеру [7, с. 29]. Розвиваючи цю тематику, Ш. Джубаер (S. Jubaer) запропонував типологію використання доказів у публічній політиці, виокремивши їх функціональні ролі як процедурного обмеження та як критерію переваги [3, с. 4]. Дж. Де Маркі, Г. Лучертіні та А. Цукіас обґрунтували необхідність концептуального переходу від класичного підходу Evidence-Based Policy до «аналітики політики» (policy analytics), яка інтегрує багатокритеріальний аналіз, Data Science та деліберативні процедури [2, с. 16].

Питанням розбудови інституційних спроможностей та запровадження інструментів оцінювання ефективності політик присвячені дослідження Б. Хеда, який проаналізував шляхи становлення «доказово-інформованого» урядування [5, с. 473], а також Б. Бабарчі та співавторів, які дослідили національні стратегії трансляції знань у процесах прийняття рішень [6, с. 50]. Специфіку застосування доказового підходу в умовах цифровізації та концептуалізації розумних міст (Smart Cities) розглянуто у праці Д. Міллса та колег [4, с. 3]. Аналіз ефективних міжнародних практик та напрямів адаптації зарубіжного досвіду публічного управління в умовах реформ подано у розвідці О. Ніколюк, Н. Брюшкової та Н. Добрянської [13, с. 83].

У вітчизняному науковому дискурсі питання доказового урядування висвітлювалися у працях С. Пришляк, яка проаналізувала британську практику функціонування центрів доказової політики [8, с. 146], та О. Держалюк, яка вивчила ключові характеристики й перспективи розробки політики на основі доказів в Україні, зокрема специфіку аналізу регуляторного впливу (APV) та оцінювання post-factum [9, с. 128]. Порівняльний аналіз інформаційно-аналітичної, доказової та форсайт-підтримки державної політики здійснено колективом авторів на чолі з С. Поповим [10, с. 168]. Практичні аспекти використання соціологічних даних та оцінювання спроможностей під час реалізації реформ (зокрема децентралізації) розкрито у дослідженнях М. Дмитришин та колег [12, р. 104]. Загальний стан та виклики розвитку публічної служби і систем урядування

в Україні висвітлено у системному огляді OECD [11, с. 12].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість публікацій, не вирішеною частиною загальної проблеми залишається відсутність цілісної концептуально-прикладної моделі трансформації доказового урядування в Україні від формальної пост-раціоналізації вже ухвалених рішень (зокрема під час проведення АРВ) до повноцінної системи аналітичної політики, яка б поєднувала емпіричну доказовість із деліберативними процедурами узгодження суспільних інтересів на ранніх етапах політичного циклу.

Мета статті – обґрунтування теоретико-методологічних засад застосування доказової політики у процесах прийняття державних рішень та розробка практичних рекомендацій щодо подолання інституційних бар'єрів її імплементації в публічному управлінні України.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

1. Здійснити систематизацію концептуальних підходів до доказової політики та розмежувати поняття «невизначеність» і «неоднозначність» у процесах прийняття державних рішень.
2. Проаналізувати та порівняти концептуальні моделі використання доказів як «обмеження» та як «критерію переваги».
3. Обґрунтувати необхідність трансформації класичної концепції доказової політики, у системі аналітичної політики.
4. Оцінити вітчизняний досвід та інституційні розриви імплементації доказового урядування в Україні.
5. Розробити практичні пропозиції щодо вдосконалення циклу прийняття державних рішень на засадах доказовості.

Виклад основного матеріалу. Традиційна модель доказової політики базується на припущенні, що процеси прийняття державних рішень є раціональними та лінійними [9]. За цієї логіки суб'єкти публічного управління визначають проблему, звертаються до науковців за емпіричними даними, обирають найбільш ефективне рішення та впроваджують його. Проте дослідники процесів публічної політики показують, що реальна діяльність урядів розгортається у середовищі суттєвих когнітивних, часових та політичних обмежень [9]. Ключ до розуміння обмеженості класичного підходу полягає у розмежуванні двох фундаментальних станів інформаційного середовища: невизначеності та неоднозначності [11].

Невизначеність описує брак конкретної інформації або недостатній рівень впевненості щодо існуючих даних, таких як відсутність точ-

ної статистики щодо поширення певного явища або оцінки фінансових витрат [11]. Зменшення невизначеності є технічним завданням, яке вирішується шляхом проведення додаткових досліджень, систематичних оглядів, залучення наукових експертів та збору додаткових масивів даних [10].

Неоднозначність, натомість, описує стан, за якого одна й та сама суспільна проблема може бути інтерпретована та сформульована у принципово різних способів залежно від цінностей, ідеологічних переконань та інтересів різних суб'єктів. Додатковий збір емпіричних фактів сам по собі не здатен усунути неоднозначність, оскільки факти набувають значення лише у межах певної ціннісної рамки [11]. Для подолання інформаційного перевантаження та обмеженості часу політики використовують раціональні скорочення, спираючись на довірені джерела експертизи, та позараціональні скорочення, звертаючись до власних переконань, емоційних реакцій та спрощених наративів [10]. Отже, формування політики є не просто технічним пошуком інструментів, а передусім боротьбою за визначення того, яка саме проблема має вирішуватися державними засобами [13].

У науковій літературі виокремлюються дві ключові концептуальні моделі інтеграції емпіричних даних у процедури прийняття рішень: доказ як процедурне обмеження та доказ як критерій переваги. За першої концепції наявність строгих наукових доказів ефективності діє як обов'язковий фільтр (необхідна умова) для того, щоб варіант політики взагалі вважався припустимим для розгляду. Якщо програма не має підтвердженої доказової бази, вона відкидається незалежно від рівня політичної підтримки. За другої концепції межі допустимих політичних альтернатив задаються політичними пріоритетами або бюджетними рамками, а наукові докази використовуються для порівняння та ранжування вже визначених варіантів з метою вибору найбільш оптимізованого шляху досягнення обраної мети [1].

Зіставлення зазначених концепцій, а також їх порівняння з розширеним підходом аналітичної політики відображено в таблиці 1.

Аналіз свідчить, що ізольоване застосування моделі доказу як обмеження у публічному секторі нерідко призводить до технократичного відторгнення рішень суспільством, оскільки вона не враховує місцевий контекст, етичні міркування та принципи співтворення політик разом із громадянами [10].

Неспроможність класичного підходу повністю охопити складність державних рішень зумовила

Таблиця 1

Порівняльна характеристика концептуальних моделей використання доказів у публічному управлінні

Критерій порівняння	Доказ як процедурне обмеження	Доказ як критерій переваги	Аналітична політики
Роль доказів	Необхідна умова та фільтр допуску альтернатив до розгляду	Інструмент порівняння та вибору кращої альтернативи з визначеного кола	Контекстуалізоване джерело аргументації у деліберативному циклі
Пріоритетні методи	Рандомізовані контрольовані дослідження (RCT), мета-аналізи	Аналіз «витрати-вигода», якісні огляди, аналітичні записки	Багатокритеріальний аналіз, моделювання складних систем, залучення стейкхолдерів
Джерело легітимації	Наукова строгість та дотримання дослідницької методології	Досягнення цільових показників та політична доцільність	Прозорість деліберації, демократична підзвітність, інклюзивність
Основний ризик	Технократизм, ігнорування контексту та цінностей громадян	Політична маніпуляція даними («вибіркове цитування»)	Висока складність та часові витрати на узгодження інтересів

Джерело: узагальнено автором на основі [1, 4, 8-9].

еволюцію аналітичного супроводу урядування та формування концепції аналітичної політики. Аналітична політика розширює традиційний науковий раціоналізм і визначається як спеціалізований процес підтримки прийняття рішень, який поєднує методи дослідження операцій, аналізу даних та деліберативні процедури взаємодії зі стейкхолдерами [8].

На відміну від класичного підходу, який фокусується лише на питанні «що працює?», аналітична політика досліджує, для кого саме працює рішення, за яких умов та в якому контексті, які ціннісні компроміси виникають між різними групами та як забезпечити легітимність рішення в умовах наявності багатьох конфліктуючих цілей. Зростання ролі великих даних у розумних містах та цифровому урядуванні показало, що навіть використання автоматизованих алгоритмів та штучного інтелекту не знімає потреби в політичному узгодженні, оскільки алгоритмічні системи можуть посилити технократичні упередження, якщо вони не інтегровані в прозорі процедури участі громадян та деліберативного оцінювання.

В Україні нормативне закріплення елементів доказової політики відбулося насамперед через запровадження процедур Аналізу регуляторного впливу (АРВ) для проєктів нормативно-правових актів у сфері господарської діяльності [4]. Крім того, в межах реформи публічної адміністрації впроваджено Плани пріоритетних дій Уряду, інструменти стратегічного планування та процедури моніторингу результативності. Проте порівняльний аналіз вітчизняного досвіду із практикою EU та OECD виявляє глибокі інституційні та практичні розриви, систематизовані в таблиці 2.

Основна проблема вітчизняної практики полягає у системному використанні доказів як інструменту запізнілого оправдання рішень. Замість того, щоб слугувати орієнтиром для вибору між альтернативними варіантами розв'язання проблеми, аналітичні записки та АРВ в Україні нерідко готуються розробниками нормативних актів як ритуальна бюрократична формальність. Оцінка здійснюється тоді, коли політичний вибір вже зроблено, що перетворює докази на інструмент пост-раціоналізації. Додатковим бар'єром є відсутність ефективного механізму післязаконодавчого контролю та відслідковування результативності вже прийнятих актів, через що державний апарат втрачає зворотний зв'язок і повторює системні помилки у наступних політичних циклах.

Висновки. У статті здійснено цілісне теоретико-методологічне дослідження застосування доказової політики у публічному управлінні. Доведено, що класична концепція доказової політики, яка розглядає формування державних рішень як раціонально-лінійний процес, демонструє обмеженість у реальному політичному середовищі. Головна причина полягає у тому, що наукові докази здатні ефективно зменшувати інформаційну невизначеність, проте вони не спроможні самотійно подолати політичну неоднозначність, яка вимагає узгодження суперечливих суспільних цінностей та цілей.

Проаналізовано концептуальні моделі використання доказів. Модель доказу як обмеження функціонує як жорсткий процедурний фільтр, що доцільно у вузьких сферах, проте створює ризики технократизму. Модель доказу як кри-

Таблиця 2

Інституційні розриви та шляхи трансформації доказової політики в Україні

Параметр порівняння	Поточна практика в Україні	Потрібний стан (EU/OECD стандарти)	Напрямок інституційної трансформації
Час проведення аналізу	Оцінювання проводиться post-factum для виправдання вже прийнятого рішення	Аналіз здійснюється на ранніх стадіях формування політики для вибору альтернатив	Законодавче розмежування стадій розробки концепції політики та підготовки проекту акту
Охоплення актів	Суцільне оцінювання широкого кола документів, що веде до формалізму	Селективне глибоке оцінювання лише найбільш суспільно значущих ініціатив	Запровадження фільтрів первинного скринінгу та принципів пропорційності оцінки
Методологічна база	Фокус переважно на прямих фінансово-економічних витратах	Комплексний аналіз соціальних, екологічних, безпекових та гендерних впливів	Впровадження уніфікованих методик багатокритеріального аналізу та розширеного APB
Залучення стейкхолдерів	Формальні консультації на етапі оприлюднення готового проекту нормативного акту	Постійний деліберативний діалог та співтворення політик	Створення консультативно-дорадчих рад із залученням наукових установ та ГО
Аналітичні спроможності	Нестача кваліфікованих аналітиків у міністерствах, висока плинність кадрів	Розвинені внутрішні аналітичні підрозділи та мережі зовнішніх експертних центрів	Інституціоналізація фахової підготовки держслужбовців з аналізу політики та Data Science

Джерело: узагальнено автором на основі [4-5].

терію переваги дозволяє оптимізувати вибір серед альтернатив у межах визначеної рамки, проте вразлива до маніпулятивного вибіркового використання даних.

Обґрунтовано необхідність концептуального переходу від доказової політики до аналітичної політики. Цей підхід поєднує кількісний аналіз даних та наукову доказовість із деліберативними процедурами, багатокритеріальною оцінкою альтернатив та активним залученням стейкхолдерів, що забезпечує не лише технічну ефективність, а й демократичну легітимність державних рішень.

Встановлено, що в Україні застосування доказового підходу має фрагментарний характер і зосереджене переважно у сфері аналізу регуляторного впливу. Головними інституційними вадами є формалізоване проведення оцінювання post-factum для виправдання вже ухвалених рішень, дефіцит аналітичних спроможностей у державних органах та недостатній рівень об'єктивного оцінювання фактичних наслідків нормативних актів.

Практичні рекомендації щодо вдосконалення процесів прийняття державних рішень в Україні передбачають:

- законодавче закріплення обов'язковості проведення оцінки впливу на початкових етапах формування концепції політики до підготовки тексту нормативного акту;
- перехід від суцільного аналізу регуляторних актів до селективного глибокого оціню-

вання найбільш вагомих стратегічних ініціатив за принципом пропорційності;

- розбудову спроможностей державної служби у сфері аналітичної політики, використання методів Data Science та багатокритеріального аналізу;

- створення стійких інституційних містків між державними органами, Національною академією наук України, закладами вищої освіти та незалежними аналітичними центрами для співтворення знань та незалежної експертизи політик.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дослідження державних політик: методологія, процедури та європейські практики: монографія / авт. кол.: Л. В. Гонюкова, В. М. Козаков, В. А. Ребкало та ін. ; за заг. ред. Л. В. Гонюкової, В. М. Козакова. Київ: НАДУ, 2018. 400 с. URL: <http://academy.gov.ua/social/pages/dop/2/files/b710d940-b89c-4a73-9c68-ba033e1bd602.pdf>.
2. De Marchi G., Lucertini G., Tsoukiàs A. From evidence-based policy making to policy analytics. *Annals of Operations Research*. 2016. Vol. 236, No. 1. P. 15–38. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10479-014-1578-6>.
3. Jubaer S. Evidence-Based Policy-Making. *Zenodo*. 2026. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18462962>.
4. Mills D., Pudney S., Pevcin P., Dvorak J. Evidence-Based Public Policy Decision-Making in Smart Cities: Does Extant Theory Support Achievement of City Sustainability Objectives? *Sustainability*. 2022. Vol. 14, No. 1. Art. 3. DOI: <https://doi.org/10.3390/su14010003>.
5. Head B. W. Toward More "Evidence-Informed" Policy Making? *Public Administration Review*. 2016.

Vol. 76, No. 3. P. 472–484. DOI: <https://doi.org/10.1111/puar.12475>.

6. Babarczy B., Scarlett J., Sharma T., Gaál P., Szécsényi-Nagy B., Kuchenmüller T. National strategies for knowledge translation in health policy-making: A scoping review of grey literature. *Health Research Policy and Systems*. 2024. Vol. 22, No. 1. Art. 50. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12961-023-01089-0>.

7. Cairney P., Oliver K. Evidence-based policymaking is not like evidence-based medicine, so how far should you go to bridge the divide between evidence and policy? *Health Research Policy and Systems*. 2017. Vol. 15. Art. 34. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12961-017-0192-x>.

8. Пришляк С. Доказова публічна політика та її роль у виробленні обґрунтованих управлінських рішень. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2020. Вип. 33. С. 144–155. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2020.33.18>.

9. Держалюк О. Розробка політики на основі доказів в Україні: ключові характеристики та перспективи. *Соціально-політичні процеси*. 2025. № 23/24. С. 126–151. DOI: <https://doi.org/10.59553/2518-7546-2025-23-24-5>.

10. Попов С., Вошко І., Коваль З., Маміч В., Розмазнін О., Душкін Ю. Інформаційно-аналітична, доказова і форсайт підтримки державної політики у сфері національної безпеки: порівняльний аналіз. *Актуальні проблеми державного управління*.

2021. Том 3, № 84. С. 167–174. DOI: <https://doi.org/10.35432/1993-8330appa3842021246367>.

11. OECD. Public Governance Review of Ukraine. Paris : OECD Publishing, 2026. DOI: <https://doi.org/10.1787/7810f059-en>.

12. Dmytryshyn M., Dmytryshyn R., Yakubiv V., Zagorodnyuk A. Peculiarities of Ukrainians' Approval of Decentralization Reform. *Administrative Sciences*. 2021. Vol. 11, No. 4. Art. 104. DOI: <https://doi.org/10.3390/admsci11040104>.

13. Nikoliuk O. V., Briushkova N. O., Dobrianska N. A. Effective practices of public administration: analysis of international experience in the conditions of implementation of public administration reform. *Economics: time realities*. 2022. No. 2 (60). P. 82–87. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2022/No2/82.pdf>.

14. Лазор О., Лазор О. Формування та реалізація державної політики: теоретико-правовий дискурс. *Public Management and Law History Theory Practice*. 2021. Вип. 1. С. 54–62. DOI: <https://doi.org/10.31652/2786-6068-2021-1-54-62>.

Дата першого надходження статті до видання:

24.08.2026

Дата прийняття статті до друку

після рецензування: 23.09.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті:

13.10.2026